

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ ІСТОРІЇ ТА СОЦІОЛОГІЇ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ**

**ПСИХОЛОГІЧНІ ПАРАМЕТРИ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ
ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Кваліфікаційна робота
на здобуття вищої освіти «бакалавр»

Виконала: студентка 4 курсу групи 07-431
спеціальності 053 Психологія
Освітньо-професійної програми «Психологія»
Аліна МІКІТІВ
Керівник: д.психол.н., професорка
Анжеліка КОЛЛІ-ШАМНЕ
Рецензент: кандидатка психологічних наук,
доцентка кафедри психології,
філософії та соціально-гуманітарних
дисциплін
Національного університету
кораблебудування
імені адмірала Макарова
Олена ТАНАСІЙЧУК

Івано-Франківськ-2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. Теоретичне вивчення психологічних параметрів емоційного інтелекту особистості в умовах здобуття вищої освіти.....	5
1.1 Дослідження основ емоційного інтелекту, його параметрів та видів.....	5
1.2 Специфіка емоційної сфери у студентському житті.....	8
1.3 Вплив емоційного інтелекту на здобуття вищої освіти на прикладі студентів-психологів.....	10
Висновок до першого розділу.....	13
РОЗДІЛ 2. Емпіричне дослідження параметрів емоційного інтелекту особистості в умовах здобуття вищої освіти.....	14
2.1 Опис методів та методик дослідження параметрів емоційного інтелекту особистості в умовах здобуття вищої освіти.....	14
2.2 Аналіз та інтерпретація результатів емпіричного дослідження.....	16
2.3 Кореляційний аналіз параметрів емоційного інтелекту особистості в умовах здобуття вищої освіти.....	27
Висновок до другого розділу.....	31
ВИСНОВКИ.....	32
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	34
ДОДАТКИ.....	37

ВСТУП

Актуальність теми. Вивчення емоційного інтелекту є актуальною темою завжди, адже це важлива складова психологічного розвитку, яка впливає на подальше життя особистості. Емоції в житті людини мають істотний вплив на уміння розв'язувати конфліктні ситуації, долати стресові фактори, покращувати власну працездатність. Від здатності керувати своїм емоційним станом, залежить і особистісна мотивація, якісна професійна діяльність і швидка організація в цілому. В наслідок чого останнім часом, дослідження чинника «емоційного інтелекту» все більше набирає обертів у наукових дослідженнях.

В питання емоційного інтелекту особистості займалися такі науковці, як М. Аргайл, Г. Гарднер, Д. Гоулман, Г. Березюк. Дж. Меєр, П. Саловей, Дж. Меєр, Д. Карузо, П. Саловй, М. Зайднер, Власова О.І., Р. Бар-Она.

На сьогоднішній день емоційний інтелект став більш важливим для особистості, яка здобуває вищу освіту під час воєнного стану. Адже володіння високим емоційним інтелектом, допоможе студентові зрозуміти, коли наближається емоційний спад чи підйом і що потрібно робити для зменшення перебігу цього стану, для кращої працездатності у навчанні. Саме тому розвиток емоційного інтелекту важливий для суспільства, навіть у складні часи.

Мета дослідження: визначити рівень емоційного інтелекту у здобувачів вищої освіти під час воєнних подій.

Завдання дослідження:

1. Здійснити теоретичне вивчення параметрів емоційного інтелекту особистості в умовах здобуття вищої освіти.
2. Емпірично дослідити психологічний рівень емоційного інтелекту особистості в умовах здобуття вищої освіти.

Об'єкт дослідження: емоційний інтелект

Предмет дослідження: психологічні параметри емоційного інтелекту особистості в умовах здобуття вищої освіти.

Методи та методики дослідження: у роботі було використано комплекс взаємопов'язаних методів дослідження, а саме теоретичні: вивчення, аналіз наукової літератури з розвитку емоційного інтелекту особистості, також психодіагностичних методів та методів математичної статистики обробки даних. До психодіагностичного комплексу увійшли наступні методи: «Емоційний інтелект» (Н. Холл), методика «Дослідження рівня розвитку емоційного інтелекту» (В. В. Зарицької).

Практичне значення: матеріали кваліфікаційної роботи можуть використовувати, як зразок даних у проведенні та складанні на основі цієї роботи корекційних та профілактичних робіт для психологів, соціологів, для проведенні певних заходів для людей з низьким рівнем емоційного інтелекту.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження обговорювалися на засіданні кафедри психології від 31.05.2024 року протокол № 16.

Структура роботи: складається зі вступу, 2-х розділів (теоретичного та емпіричного), висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНЕ ВИВЧЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ПАРАМЕТРІВ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

1.1. Дослідження основ емоційного інтелекту, його параметрів та видів

Поняття емоційного інтелекту було започатковано Джоном Майєром і Пітером Саловеєм у 1990 році, а ідея набула більшого масштабу у книзі журналіста-психолога Данієля Гоулмана у 1995 році.

За Дж. Майєром, П. Саловеєм емоційний інтелект визначався, як здатність сприймати і проявляти емоції, розуміти і трактувати емоції, впорядковувати власні емоції й емоції інших особистостей. Р. Бар-Он давав таке поняття емоційного інтелекту, як сукупність емоційних, особистих і соціальних здібностей, які можуть вплинути на здатність будь-якого процесу ефективно справлятися з вимогами і тиском навколишнього світу [1].

Дж. Меєр, Д. Карузо, П. Саловеї виділили декілька певних концепцій емоційного інтелекту, які базуються на ідеях самого поняття. Вони виокремили дві концепції, а саме «моделі здібностей» (де емоційний інтелект уявляє собою певну сукупність здібностей) та «змішані моделі» (тобто певне поєднання когнітивних та особистісних здібностей) [1].

Зважаючи на всі запропоновані концепції, більш докладно розглянемо теорію емоційного інтелекту, яка виявлена в структурі конкретної групи здібностей: когнітивних, емоційних, адаптаційних та соціальних [4].

Когнітивні здібності в структурі емоційного інтелекту. Модель емоційного інтелекту, яка належала П. Саловеєм і Дж. Меєром, до якої входило три типи здібностей:

- 1) розпізнання емоцій та їх вираження
- 2) керування емоціями
- 3) використання емоційної інформації в процесі мислення

Згодом, ця модель буде перероблена і доповнена деякими когнітивними функціями, які пов'язані з перетвореною емоційною інформацією. Тобто емоційний інтелект характеризувався як певний ієрархічний компонент, в якому рівні є взаємопов'язаними між собою та послідовними. Кожна структура може вміщувати в себе когнітивні здібності, які не тільки відповідають на усвідомлювання власної емоційної сфери, також на розуміння емоцій інших особистостей [4]:

1. Сприймання емоцій, дає змогу впізнати певну емоцію та характеризувати адекватність їх вираження.

2. Підвищення кращого мислення, за допомогою емоційної сфери. Тобто доволіно управляти своїми емоціями, які спрямовувати до вирішення певних завдань (наприклад: інтерес до чогось) та застосовувати однаково який настрій в практичній діяльності.

3. Розуміння емоцій. Це здатність розуміти причину появи певної емоції, робити зв'язки між емоційними процесами, проявляти навички аналізу емоційних станів.

4. Управління емоціями. Здатність контролювати та диференціювати емоціями, тобто мати певні навички зменшення негативних проявів емоцій на виявлення та викликання позитивних емоцій.

Таким чином, за такою концепцією виходить, що будь-яка емоційно-інтелектуальна структура пов'язана з певними процесами мислення.

М. Зайднер запропонував модель емоційного інтелекту, яка являє певну структуру метакогнітивних здібностей. Тобто сукупність мотиваційних, емоційних, когнітивних функцій, яка може обмежуватися певним рівнем саморегуляції [8].

Емоційні здібності в структурі емоційного інтелекту. Даніель Гоулман запропонував такі припущення, що існують певні структурні елементи емоційного інтелекту, які можуть відображати зміст не тільки когнітивних, а й емоційних здібностей особистості. Також у вітчизняній психології

з'являється дослідження емоційного інтелекту, які надають перевагу на не когнітивних ознак [8].

Власова О.І. запропонувала таке поняття емоційного інтелекту, що характеризується як ступень розвитку емоційних здібностей особистості, які за концепцією є одиницею функціональних загально-соціальних здібностей. Вона вважала, що емоційні здібності можуть відображати здатність до адекватного вираження та управління власними емоціями, прийняти відповідальності за позитивний процес їхній та відповідати критеріям еталона виробленим суспільством. Емоційний інтелект характеризується як інтелектуально-емоційна здатність, що може визначатися в емоційній сенситивності, обізнаності та здатності керувати власними емоціями.

Адаптаційні здібності в структурі емоційного інтелекту. За положенням Р. Бар-Она, емоційний інтелект окреслюється, як комплекс різних здібностей, які можуть успішно діяти в будь-яких обставинах. Він виокремив п'ять компонентів, яку пояснюють структуру емоційного інтелекту [12]:

1. Саморозуміння (самоповага, усвідомлення власних потреб та емоцій)
2. Комунікативний потенціал (емпатія до навколишнього середовища)
3. Власні адаптаційні можливості (самостійно вирішувати проблеми, та поборювання труднощів)
4. Антистресовий потенціал (самоконтроль)
5. Загальний стан емоційного настрою (життєрадісність)

Соціальні здібності в структурі емоційного інтелекту. Зразок емоційного інтелекту, яка рекомендована Д. Люсінім, характеризуються на поняті самого конструкта, що може мати певні здібності до осмислення, керування та прийняття почуттів і емоційних станів інших та самого себе. Він виокремив у структурі емоційного інтелекту 2 аспекти : внутрішньо-особистісна та міжособистісний. До першого аспекту входить відображення здатності керувати своєю поведінкою, до другого компонента – здатність керувати взаємними стосунками між людьми. Вчений зауважив, що два

компоненти є пов'язаними між собою, але окремим один від одного виконують різні функції взаємодії [12].

Вчений виокремив у внутрішньо-особистісному емоційному інтелекті такі компоненти [13]:

1. Осмислення власних емоцій (ідентифікація власних емоцій)
2. Керування власними емоціями (змога викликання та підтримка власних емоцій)
3. Управління експресією (контроль власних емоцій)

До моделі міжособистісного емоційного інтелекту входило:

1. Інтуїтивне та невербальне розуміння емоцій інших людей
2. Усвідомлення емоцій інших людей за допомогою експресії (розпізнання емоційної інформації за допомогою міміки, інтонації голосу особистості)
3. Керування емоціями інших особистостей (здатність до маніпулятивних здібностей) [1].

Отже, при наявності концепцій емоційного інтелекту, дає змогу виокремити певні компоненти емоційно-інтелектуальної структури за конкретної групи здібностей, а саме: когнітивних, емоційних, адаптаційних та соціальних.

1.2. Специфіка емоційної сфери у студентському житті

Емоційна сфера особистості відіграє велике значення в житті людини. Вона може мати вплив на всі області життя особистості, і навіть в тому числі на діяльність у процесі навчання [7]. В студентському віці, коли особа робить перехід від однієї соціальної сфери до іншої. Внаслідок чого зростає обсяг інформації, з'являється все більше вимог до навчання та збільшується відповідальність за своє життя, тому все це спричиняє до підвищення емоційного напруження, внаслідок чого може вплинути на продуктивність навчання [6].

Особливості процесів утворення емоційної сфери діяльності студентів – це розшукування емоційних взаємин, у новому середовищі з

одногрупниками та викладачем. Водночас потрібно підкреслювати, що емоційні контакти з особистостями нового оточення часто може бути сильнішим, ніж емоційні взаємини з батьками [10]. Тобто, через утворення нових емоційних контактів у юнацькому віці людина збільшує свої можливості.

В період юнацького віку формується погляди на життєві принципи та усвідомленого відношення до життя у суспільстві. З одного боку хотіння до колективності, а з іншого об'єднання довірливості з недовірою, самовпевненості зі збентеженням та негативізмом з дружелюбністю [11]. Також цей період охоплює початок зростання так мовити економічної інтенсивності студента, тобто залучення особистості до виробничої практики, основою трудової діяльності та утворювати сімейні зв'язки [16].

Найголовнішим для цього періоду є розуміння та схвалювання своїх обов'язків насамперед перед собою, формування життєвих цінностей та планів на майбутнє і усвідомлення та прийняття відповідальності за власне життя. Студенти більш-менш реалістичні у своїх очікуваннях, які пов'язанні з професією та утворення власної сім'ї. Що стосується сфери освіти, соціального визнання, матеріального то ці очікування найчастіше завищені. Завдяки чому у юнаків з'являється велика кількість позитивних та негативних емоцій, які потрібно вміти їх тримати під контролем [14].

Внутрішній конфлікт є певним психологічним станом студента, а саме зіткнення протилежних інтересів, досягань та цінностей. Завдяки чому, з'являються певні бар'єри під час прийняття певних рішень, ненормальне ставлення до себе, неадекватні домагання, які навпаки спрямовані на самоствердження [17]. Розв'язання внутрішнього конфлікту дає початок утворення певних емоцій, які можуть доставляти радість та почуття насолоди за себе. І навпаки негативні емоції, що можу формувати почуття невдачі або якісь важкі моменти із життя, внаслідок чого емоції поступово накопичуються, та може утворитися емоційне вигорання. Починає формуватися почуття безглуздості в майбутньому, безнадійності, що можуть

підштовхувати на рішення різних труднощів. Внаслідок чого маємо такий висновок, що студенти повинні навчитися керувати своїми емоціями, для подальшого рівномірного розвитку особистості. Також саме в цьому віці формується більш точне керування почуттів, а особливо регулювання вираження власних почуттів та настроїв [25].

Юнацький вік - це період емоційної чутливості. Саме в цей час формуються та регулюється потенціали емоційних проявів, які укладені в нього в характері та особистості. Для цього періоду характерно те, що відбувається переживання певних почуттів, зокрема предметних, а й ще формування специфічних почуттів як узагальнення. Саме ці емоції та почуття мають більш менш точні світоглядні установки людини. Утворення та формування предметних почуттів, дає початок утворення стійких емоційних стосунків [14].

Отже, юнацький вік – це розвиток емоційної спрямованості та емоційної культури у особистості. Саме в цьому віці спілкування є провідним види діяльності, що спрямовує розвиток людини як особистості, утворення нових та необхідних зв'язків для гармонійного та ґрунтового розвитку на певних етапах індивідуального розвитку організму. Тому так важливо мати в житті людини міжособистісні стосунки, що дають початок відкриття різноманітних почуттів та емоцій.

1.3. Вплив емоційного інтелекту на здобуття вищої освіти на прикладі студентів-психологів

У сучасному світі, до юних спеціалістів вимагають високі вимоги, а саме: мати достатньо високий рівень підготовки як в теоретичному так і в практичному плані; володіти достатньо високим рівнем соціальної зрілості, залишаючись при цьому здібності до швидкої адаптації до навколишнього середовища.

Студенти-психологи знаходяться в групі ризику, що стосується емоційного та професійного вигорання. Вони ризикують отримати великі

емоційні навантаження, які мають зв'язок зі змінами навколишнього середовища, завдяки чому існує велика вірогідність страждати високим рівнем тривожності [27].

В сучасному світі все більше зростають вимоги до фахівців, що мають висококваліфіковану освіту, і все це обумовлюється тим, що необхідний пошук засобів для підвищення професійної та психологічної компетентності та грамотності, з досяганням продуктивної трудової діяльності, в якій фахівці можуть мати змогу самостійно та продуктивно робити, вирішувати самостійно питання, та швидко адаптуватися до змін навколишнього середовища [27].

На сьогоднішній день популярним є не тільки збільшенням особистого ресурсу, а й вчасно і головне психологічно правильне акомпанування професійного відношення людини в ході професіоналізації. Завдяки чому, з'являється проблема з розвитком психологічно-емоційного інтелекту студентів-психологів, а саме на перших стадіях професійної підготовки.

Дослідження різних параметрів емоційного інтелекту, дає змогу виявлення у фахівців професійних факторів в успішності кар'єри, адже за останні роки все більше з'являються вимоги та дослідження, в яких розповідається наскільки важливо мати не тільки інтелектуальні здібності а й володіти емоційним інтелектом. Навіть психологи наголошують, що саме емоції внутрішньо проникають та мають зв'язок з усіма блоками психологічної діяльності та можуть бути одним із найсильнішим фактором утворення психологічної системи діяльності, тобто виступають як особливий механізм на дорозі до вдосконалення себе та саморозвитку своєї особистості [25].

Студенти – психологи, які вивчають спеціальність психологія, мають особливий емоційний інтелект, який може бути пов'язаний зі знаннями в майбутньому.

До особливого емоційного інтелекту можуть включати такі компоненти [17]:

1. Емоційна свідомість. Людина яка має освіту практичного психолога, має можливість краще усвідомлювати власні емоції. Тобто ефективно орієнтуватися та розпізнавати та охарактеризувати власні почуття та думки [11].

2. Емоційна регуляція. Студенти, які навчаються на спеціальності психологія, мають можливість добре володіти своїми емоціями і та формулювати і користуватись емоційними стратегіями для більш зрозумілого пояснення своїх думок та поведінки. Наприклад краще справлятися зі стресом [11].

3. Емпатія. Здатність до кращого розуміння емоцій інших людей та переживання їхніх, при цьому досягати великих можливостей у глибокому розуміння емоційних станів та процесів своїх майбутніх пацієнтів або клієнтів [11].

4. Міжособистісна взаємодія: Особистість має добре розвинуті навички комунікації та особистісної взаємодії з іншими людьми. Вони здатні швидко та якісно мат розмову з різними особами, мати певні прояви чуйності , давати підтримку і правильно направляти на шлях вирішення проблеми [11].

5. Самосвідомість. Студенти – психологи, завдяки в їхній майбутній професії, можуть більше сприяти на розвиток самосвідомості. Тобто краще володіти та своїми сильними та слабкими сторонами емоційної сфери, та добре сприймати себе та інших [11].

Для майбутніх психологів, дуже важливо бути обізнаним емоційній сфері діяльності, для подальшого професійного розвитку та успіху в цій діяльності. Завдяки таким знанням вони допоможуть, як у повсякденному житті, так і коли буде психологічне консультування, або праця з персоналом, чи робота у дитячих навчальних закладах, або в школі, чи навіть спеціалізованих навчальних закладів. Тому необхідно вдосконалювати свою емоційну сферу і вміти розбиратися в емоціях людей, що нас оточують, для якісного навчання, роботи та великих досягань в професійної діяльності. Ще

однією із важливих якостей є правильно ставити собі цілі у майбутньому та вміти досягати їх.

Висновок до першого розділу

Емоції в житті людини мають істотний вплив на уміння розв'язувати конфліктні ситуації, долати стресові фактори, покращувати власну працездатність і т.д. Від здатності керувати своїм емоційним станом, залежить і особистісна мотивація, якісна професійна діяльність і швидка організація в цілому. Особливості процесів утворення емоційної сфери діяльності студентів – це розшукування емоційних взаємин, у новому середовищі з одногрупниками та викладачем. Водночас потрібно підкреслювати, що емоційні контакти з особистостями нового оточення часто може бути сильнішим, ніж емоційні взаємини з батьками. Юнацький вік - це період емоційної чутливості. Саме в цей час формуються та регулюється потенціали емоційних проявів, які укладені в нього в характері та особистості.

У сучасному світі, до юних спеціалістів вимагають високі вимоги. Вони ризикують отримати великі емоційні навантаження, які мають зв'язок зі змінами навколишнього середовища, звідки чому існує велика вірогідність страждати високим рівнем тривожності. Студентові, дуже важливо бути обізнаним емоційній сфері діяльності, для подальшого професійного розвитку та успіху в цій різних сферах діяльності. Завдяки таким знанням вони допоможуть, як у повсякденному житті, так і коли буде психологічне консультування, або праця з персоналом, чи робота у дитячих навчальних закладах, або в школі, чи навіть спеціалізованих навчальних закладів.

РОЗДІЛ 2

ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПАРАМЕТРІВ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

2.1. Опис методів та методик дослідження параметрів емоційного інтелекту особистості в умовах здобуття вищої освіти

Емпіричне дослідження параметрів емоційного інтелекту особистості в умовах здобуття вищої освіти було здійснено в 4 етапи:

1. Теоретичний аналіз обраної теми.
2. Підбір методик та вибірки дослідження.
3. Проведення психологічного емпіричного дослідження.
4. Аналіз та обробка результатів.

На першому етапі було ознайомлення та вивчення теоретичного аналізу літератури на тему психологічні параметри емоційного інтелекту особистості в умовах здобуття вищої освіти.

Другий етап складався з підбору певних діагностичних методик для вивчення емоційного інтелекту у студентів, що здобувають вищу освіту для здійснення емпіричного аналізу.

Для проведення діагностичного аналізу в умовах воєнного часу було використано онлайн гугл-форми. В дослідження брали участь студенти 1 та 4 курсів, які навчаються у вищому навчальному закладі. Загальна кількість респондентів становило 50 осіб, зокрема студентів які навчаються на спеціальності 053Психологія, віком від 17 до 23 років.

З метою визначення рівня розвитку емоційного інтелекту була використана методика дослідження емоційного інтелекту Н. Холла.

Вона складається з 30 тверджень, де кожен досліджений має висловити свою згоду чи незгоду, відповідаючи при цьому, якою мірою йому притаманні дані запитання.

Висловлюючи ступінь згоди з кожним твердженням, респонденту необхідно дати відповідь від -3 до +3, де -3 означає повне непогодження зі словами, -2 – в основному не погоджуюсь, -1 – частково не погоджуюсь, +1 – частково погоджуюсь, +2 – більшою мірою погоджуюсь, +3 – повністю погоджуюсь.

Усі питання, які присутні в методиці є прямими. Методика складається з п'яти шкал, до якої входить такі структури емоційного інтелекту: емоційна обізнаність (емоційна відхідливість, емоційна відстороненість), самомотивація (довільне керування своїми емоціями), емпатія, розпізнавання емоцій інших людей (вміння впливати на емоційний стан інших). Потім рахується сума по цим шкалам, але питання стоять не підряд по кожній шкалі, а розкидані в хаотичному порядку, завдяки чому можна було набрати максимум 18 балів по кожній зі шкал.

Щоб зрозуміти який рівень розвитку певної навички має студент за кожною шкалою, необхідно порахувати суму всіх балів, які отримав респондент за запитання, які мають такі значення, 7 і менше балів – низький рівень, 8-13 балів – середній рівень, 14 і більше балів – високий рівень. Також додається сума всіх п'яти шкал, адже вона дає змогу дізнатися рівень розвитку емоційного інтелекту студента, де він може максимально отримати 90 балів, де 39 і менше балів – низький рівень, від 40 до 69 балів – середній рівень, 70 балів і більше – високий рівень.

Ще одна методика, яка була використана за для визначення рівня розвитку емоційного інтелекту це «Методика дослідження рівня розвитку емоційного інтелекту» В.В. Зарицької.

Кожний компонент емоційного інтелекту включає низку здатностей, за якими визначається рівень його розвитку за результатами відповідей на відповідні виділені нами питання до кожного параметру.

Тобто, щоб визначити рівень розвитку кожного з чотирьох структурних компонентів емоційного інтелекту, досліджений повинен дати один із чотирьох варіантів відповіді (майже завжди, часто, частково, майже ніколи)

на необхідну кількість питань, передбачених методикою, структура якої представлено в таблиці, а ключ для визначення рівня розвитку вибраних нами здатностей, які показують рівень розвитку емоційного інтелекту, представлений в іншій таблиці.

Загалом кожний досліджений дає відповідь на 76 питань. Відповідь «майже завжди» означає високий рівень і оцінюється в 4 бали, відповідь «часто» означає достатній рівень і рахується в 3 бали, відповідь «частково» це середній рівень і рахується у 2 бали, відповідь «майже ніколи» означає низький рівень і оцінюється в 1 бал.

Питання у тесті зроблені таким чином, щоб зміст окремої здатності можна було визначити з певною точністю з допомогою ключа.

2.2 Аналіз та інтерпретація результатів емпіричного дослідження

Опираючись на поставленні завдання, було проведено психодіагностичну роботу. В результаті чого можемо побачити узагальненні результати психологічних параметрів емоційного інтелекту особистості в умовах здобуття вищої освіти на основі таких методик: «Методика дослідження емоційного інтелекту» Н. Холла та «Методика дослідження рівня розвитку емоційного інтелекту» В.В. Зарицької.

Під час проведення методики дослідження емоційного інтелекту Н. Холла, було отримано такі результати, які зазначені у таблиці 2.2.1:

Таблиця 2.2.1

Відсоткове співвідношення параметрів психологічного емоційного-інтелекту у студентів 4 курсу в умовах здобуття вищої освіти за методикою Н. Холл

Показники	Високий		Середній		Низький	
Шкала	К-сть респондентів	%	К-сть респондентів	%	К-сть респондентів	%
Емоційна обізнаність	4	16	10	40	11	44
Управління своїми емоціями	8	32	6	24	11	44
Самотивація	9	36	4	16	12	48
Емпатія	9	36	8	32	8	32
Розпізнавання емоцій інших людей	4	16	9	36	12	48

В результаті чого можемо більш детально описати кожен шкалу. З шкалою емоційна обізнаності найбільш вираженим є низький рівень – це 44% досліджених. Це означає, що респонденти можуть мати низький рівень розвитку емоційної обізнаності, тобто присутні певні труднощі в поясненні та розуміння власних емоцій та емоцій інших людей. Також досліджуваним дуже важко розрізняти емоції та помічати свої потреби у взаємодії з іншими. На середньому рівні відсоток становить 40, що свідчить про те що респонденти здатні розпізнавати та розуміти емоції інших людей, але інколи бувають складнощі з цим, також можуть бути бар'єри у виявленні своїх емоцій. І найменш вираженим є високий рівень розвитку емоційної обізнаності, він був виявлений у 4 респондентів. Це може означати, що досліджені з високим рівнем має добре розвинений спектр сприйняття власних емоцій, також здатність керувати ними на вплив своїх рішень та поведінки.

За шкалою управління своїми емоціями, отримали такі дані низький рівень 44 %, це може свідчити про те, що досліджені мало обізнані в контролі своєї поведінки та регулювання реакцій на відповідь навколишнього середовища. Наступним більш-менш вираженим є високий рівень, він становить 32%, що може мати здатність управляти своїми емоційними

реакціями. Та останнім рівнем в цій шкалі є середній він становить 24%, тобто у досліджених у який виявили такий рівень, притаманні певні навички та знання у контролі власними емоціями, але інколи з'являються труднощі з цим.

За шкалою самомотивація, можемо побачити такі дані низький рівень становить 48% це може означати що респонденти перебувають у стані де не можуть відчувати достатньої мотивації в різних сферах життя та не мати сили на досягання своїх цілей в житті. Високий рівень становить 36%, що свідчить про достатню мотивацію в житті досліджених, вони можуть ставити цілі та досягати їх. Середній рівень – 16%, означає, що ті у який присутній такий рівень вони недостатньо вмотивовані, але можуть досягати свої цілі в житті.

За шкалою емпатія найбільш виражений високий рівень, він становить понад 36%, що може відповідати тим, що досліджувані добре відчувають навколишній світ, можуть проявляти теплі почуття до людей, також здатні сприймати та розуміти емоції інших. Середній рівень емпатії – 32%, пояснюється тим, що респонденти здатні відчувати та розуміти емоції інших людей, але інколи виникають з цим труднощі. Останній рівень, це низький він становить 32%, що свідчить про не достатньо добре розуміння емоцій та ставлення до їх потреб.

За шкалою розпізнавання емоцій інших людей, маємо середній рівень – 36 %, що означає про вміння переконувати людей. Високий рівень – 16%, свідчить про здатність впливати на переконання інших людей. Низький рівень – 48% нездатність переконувати та впливати на емоційну сферу іншої особистості.

Під час проведення методики дослідження емоційного інтелекту Н. Холла, було отримано такі результати, які зазначені у таблиці 2.2.2:

Таблиця 2.2.2

Відсоткове співвідношення параметрів психологічного емоційного-інтелекту у студентів 1 курсу в умовах здобуття вищої освіти за методикою Н. Холл

Показники	Високий		Середній		Низький	
Шкала	К-сть респодентів	%	К-сть респодентів	%	К-сть респодентів	%
Емоційна обізнаність	5	20	7	28	13	52
Управління своїми емоціями	4	16	5	20	16	64
Самотивація	5	20	6	24	14	56
Емпатія	7	28	7	28	11	44
Розпізнавання емоцій інших людей	7	28	11	44	7	28

За шкалою емоційна обізнаність, маємо найбільш виражений низький рівень – 52 %, що свідчить про те що досліджені мають низький показник в розумінні власних емоцій і емоцій інших людей, завдяки чому вони не можуть задовольнити потреби свої та інших людей. Середній рівень – 28%, досліджені, які отримали такий показник, можуть розуміти власні емоції, але інколи бувають складності з цим. Високий рівень – 20%, респонденти, що отримали такий рівень, добре знаються в своїх емоціях та емоціях інших людей, також можуть задовольнити потребу власної емоційної сфери так і в інших.

Наступна шкала має таку назву управління своїми емоціями, найбільш вираженим є низький рівень – 64%, що свідчить про те що респонденти не здатні розуміти та управляти власними емоціями та емоціями інших людей. Середній рівень – 28%, що означає про те що досліджені мають певні навички у розумінні власних емоцій та емоцій інших людей, але інколи виникають складнощі. Високий рівень – 20 %, притаманним тим респондентам, які

добре можуть управляти та контролювати власними емоціями на емоційній сфері інших людей, і в цій вибірці їх становить тільки 5 осіб.

За шкалою самомотивація, високий рівень – 20% , що свідчить про те що з 25 осіб тільки 5 отримали такий рівень, внаслідок чого такі респонденти мають високу мотивацію до різних сфер життя та вільно можуть володіти власними емоціями. Середній рівень - 24%, пояснюється тим, що респонденти більш-менш самомативовані в емоційній сфері та в сфері життя, але інколи бувають певні складності. Низький рівень – 56 %, свідчить про те що досліджені мають низьку мотивацію та не можуть мати достатньо сил для досягання поставлених цілей.

Шкала емпатія, високий рівень – 28%, респонденти добре відчують навколишній світ, можуть проявляти теплі почуття до людей, також здатні сприймати та розуміти емоції інших. Середній рівень - 28%, це свідчить про те що людина може проявляти емпатії до інших людей, але інколи бувають певні труднощі з цим. Низький рівень займає великий обсяг в цій вибірці, тому можна стверджувати, що саме в цій групі досліджені притаманний низький рівень емпатії.

За шкалою розпізнавання емоцій інших людей найбільше виражений середній рівень – 44%, що свідчить про те, що респонденти можуть розпізнавати емоції інших людей, але інколи з цим бувають складності. Високий рівень - 28 % , тобто досліджувані можуть добре розпізнавати емоції інших людей. Низький рівень – 28% , тобто респонденти не добре знаються на емоціях та дуже складно їм їх розпізнати.

Для більш детального аналізу психологічних параметрів емоційного інтелекту особистості, що здобуває вищу освіту, було використано методику В.В. Зарицька «Методика дослідження рівня розвитку емоційного інтелекту», результати якої зображенні у табл. 2.2.3.

Таблиця 2.2.3

Відсоткове співвідношення параметрів психологічного емоційного-інтелекту у студентів 4 курсу в умовах здобуття вищої освіти за методикою В.В. Зарицька

Показники	Високий		Достатній		Середній		Низький	
	К-сть респондентів	%	К-сть респондентів	%	К-сть респондентів	%	К-сть респондентів	%
Розуміння особистістю власних емоцій	5	20	14	56	5	20	1	4
Самоконтроль і саморегуляція емоцій	5	20	10	40	6	24	4	16
Розуміння особистості емоцій інших	4	16	12	48	6	24	3	12
Здатність використовувати емоції у діяльності та спілкуванні	6	24	11	44	5	20	3	12

За шкалою розуміння особистістю власних емоцій, маємо такі результати, високий рівень – 20%, достатній рівень 56%, це свідчить про те, що респонденти добре розуміються на власних емоціях, можуть проявляти та характеризувати власні емоції та емоції інших людей. Середній рівень – 20%, респонденти, які потрапили в цей рівень можуть розуміти власні емоції, але інколи в них виникають складності в цьому питанні. Низький рівень – 4%,

що свідчить про те, що респонденти не можуть більш – докладно розуміти власні емоції, їм не легко відтворювати в навколишнє середовище.

За шкалою самоконтроль і саморегуляція емоцій, отримали такі данні, високий рівень - 20% , достатній рівень – 40%, у зв'язку з цим респонденти можуть добре контролювати та регулювати свої емоції, та емоції інших. Вони більш обізнані в цьому ніж ті студенти, що отримали низький рівень емоціонального інтелекту. Середній рівень – 24 %, що свідчить про те що студенти які потрапили під цей рівень можуть самокнтролювати, але не завжди їм це вдається. Також вони здатні до саморегуляції, але іноді виникають в них з цим певні складності. Низький рівень – 16%, тобто респонденти не здатні контро вати свої емоції, думки і поведінку.

За школою розуміння особистості емоції інших, дає нам такі результати. Низький рівень – 12%, студенти які потрапили в цю категорію майже не здатні до розуміння емоцій інших людей. Середній рівень – 24%, респонденти на цьому рівня, здатні розуміти емоції інших людей, але інколи в них бувають складності з цим. Високий рівень – 16%, достатній рівень – 48%, люди, які потрапили до цієї категорії, добре обізнані в емоціях інших людей, вони можуть їх розрізняти, тобто розуміє стан іншої людини, її емоції, почуття.

За шкалою здатність використовувати емоції у діяльності та спілкуванні, маємо такий результат. Високий рівень – 24%, достатній рівень – 44%, це свідчить про те, що респонденти здатні використовувати власні емоції у різних сферах діяльності, та активно долучати ці знання у сферу спілкуванні. Середній рівень – 20%, студенти, які потрапили в цю категорію, можуть використовувати емоції у сфері діяльності та спілкуванні, але з часом в такої категорії людей можуть виникати труднощі. Низький рівень – 12%, означає що респонденти, не можуть використовувати емоції у діяльності та спілкуванні.

Під час проведення методики дослідження емоційного інтелекту В.В. Зарицької, отримали такі результати 1 курсу.

Таблиця 2.2.4

Відсоткове співвідношення параметрів психологічного емоційного-інтелекту у студентів 1 курсу в умовах здобуття вищої освіти за методикою В.В. Зарицька

Показники	Високий		Достатній		Середній		Низький	
Шкала	К-сть респондентів	%	К-сть респондентів	%	К-сть респондентів	%	К-сть респондентів	%
Розуміння особистістю власних емоцій	3	12	12	48	5	20	5	20
Самоконтроль і саморегуляція емоцій	2	8	8	32	4	16	11	44
Розуміння особистості емоцій інших	1	4	8	32	7	28	9	36
Здатність використовувати емоції у діяльності та спілкуванні	2	8	10	40	4	16	9	36

За шкалою розуміння особистості власних емоцій. Високий рівень – 12%, достатній рівень – 48%, респонденти, що увійшли в цю категорію здатні розуміти емоції свої та інших людей, усвідомлювати і управляти власними емоціями. Середній рівень – 20%, студенти, що відповіли на такий рівень, можуть розуміти власні емоції, але не достатньо розуміють емоції інших людей, тому в них іноді виникають складнощі. Низький рівень – 20%, ці люди не здатні розуміти власних емоцій, не завжди в змозі їх контролювати, а також не вміють розуміти інших та впливати на емоційні стани інших людей.

Наступна шкала самоконтроль і саморегуляція емоцій, більш виражений низький рівень – 44%, такі люди не здатні до самоконтролю власних емоцій, також не можуть регулювати їх. Не мають змогу управляти емоційним станом інших людей. Високий рівень – 8%, достатній рівень – 32%, такі респонденти здатні усвідомлювати та самоконтролювати власними емоціями,

та думки, також можуть само регулювати думки та емоції інших. Середній рівень – 16%, респонденти можуть самоконтролювати і само регулювати власних емоцій, але можуть бути деяк складнощі.

За шкалою розуміння особистості емоцій інших, маємо такі результати. Найбільш вираженим є низький рівень – 36%, респонденти не здатні розуміти емоції інших людей, постійно плутаються в них. Середній рівень – 28%, це свідчить про те що респонденти можуть розуміти емоції інших, але інколи виникають труднощі з цим. Високий рівень – 8% , достатній рівень – 32%, досліджуванні які отримали такі результати, добре обізнані в емоціях інших людей та можуть розрізняти емоції та почуття різних людей.

За шкалою здатність використовувати емоції у діяльності та у спілкуванні. В результаті дослідження отримали такі відповіді: низький рівень – 36%, ці респонденти не можуть використовувати емоції у різних сферах діяльності та міжособистісному спілкуванні. Високий рівень - 8% , достатній рівень – 40%, респонденти які отримали такий рівень мають гарні навички у використанні емоції в різних сферах життя, та ефективно використовувати в спілкуванні між соціуму. Середній рівень – 16%, ці респонденти які набрали такий рівень емоціонального інтелекту, вони можуть використовувати емоції в сфері діяльності та спілкуванні, але інколи виникають складнощі з цим.

2.3 Кореляційний аналіз параметрів емоційного інтелекту особистості в умовах здобуття вищої освіти

Для визначення аналіз параметрів емоційного інтелекту особистості в умовах здобуття вищої освіти, серед четвертим та першим курсом було здійснено кореляційний аналіз.

На основі цього аналізу був використаний критерій Фішера. Метод ϕ (кутове перетворення ϕ), з часом почав набувати широкого значення у вітчизняній психології, і отримав назву «кутове перетворення Фішера». Він використовується для порівняння двох вибірок зокрема зустрічальності

ефекту, що більш є актуальним. Критерій оцінюється, як достовірність в певних відмінностей між відсотковими частками для обох вибірок, також в цьому критерії не має обмежень в кількості вибірок.

В результаті дослідження за критерієм Фішера маємо таку різницю між вибірками четвертим та першим курсом, які проходили методику «Емоційного інтелекту» Н. Холла , представленні в таблиці 2.3.1

Таблиця 2.3.1

За критерієм Фішера маємо різницю між першим та четвертим курсом за методикою «Методика дослідження емоційного інтелекту» Н. Холла

Назва шкали	4 курс / 1 курс		
	Високий	Середній	Низький
Емоційна обізнаність	0.369	0.899	0.567
Управління своїми емоціями	1.342	0.342	1.429
Самомотивація	1.272	0.71	0.567
Емпатія	0.607	0.309	0.877
Розпізнавання емоцій інших людей	1.033	0.578	1.469

Таким чином можемо зробити висновок, що по шкалі емоційна обізнаність студенти 4 курсу більш спроможні усвідомлювати та керувати власними емоціями, розуміти їх причини виникнення і направляти їх в правильне русло. А студенти першого курсу, не можуть до кінця розуміти власні емоції, та свідомо контролювати їх .

По шкалі управління своїми емоціями, можемо стверджувати, що студенти 4 курсу здатні самоконтролювати власні емоції ніж студенти першого курсу.

За шкалою самомотивація більше переважають студенти 4 курсу, ніж першокурсники. Це пояснюється тим, що студенти старших курсів більш свідомо ставляться до своїх емоцій, до їх контролю, до поставлених цілях в житті, ніж першокурсників у яких все тільки починається.

В результаті обробки по шкалі емпатії отримали такий висновок, що студенти 4 курсу більш-менш більшу мають емпатією до навколишнього світу ніж студенти першого курсу.

За шкалою розпізнавання емоцій інших людей, в результаті кореляції дізналися, що студенти четвертого курсу мають краще розвинуті розпізнавальні складові емоційної сфери інших людей ніж студенти першого курсу.

В результаті дослідження за критерієм Фішера маємо різницю між вибірками четвертим та першим курсом, які проходили методику «Дослідження емоційного інтелекту» В.В. Зарицької, представлені таблиці 2.3.2

Таблиця 2.3.2

За критерієм Фішера маємо різницю між першим та четвертим курсом за методикою «Дослідження емоційного інтелекту» В.В. Зарицької.

Назва шкали	4 курс / 1курс			
	Високий	Достатній	Середній	Низький
Розуміння особистістю власних емоцій	0.777	0.567	0.0	1.855
Самоконтроль і саморегуляція емоцій	1.251	0.59	0.71	<u>2.218</u>
Розуміння особистості емоцій інших	1.486	1.161	0.323	<u>2.049</u>
Здатність використовувати емоції у діяльності	1.593	0.287	0.369	<u>2.049</u>

та спілкуванні.				
-----------------	--	--	--	--

Таким чином можемо зробити висновок по шкалі розуміння особистістю власних емоцій, що на високому рівні переважають четвертий курс, тоді коли на низькому рівні переважає перший курс. Також на середньому рівні можемо побачити, що в обох групах є однаковим рівень розуміння. Звідки робимо такий висновок, що першокурсники відстають в емоційному розумінні власних емоцій, тоді як четвертий курс добре розуміють свої емоції та можуть їх описати та контролювати.

Наступною шкалою, на яку було проведено кореляційний аналіз це самоконтроль та саморегуляція емоцій, завдяки чому маємо висновок. В емоційному контролі та саморегуляції четвертий курс показав вищий результат ніж першокурсники, що свідчить про те що 1 курс поки, що не здатний брати під контроль емоційну сферу та намагатися само регулювати її.

За шкалою розуміння особистості емоцій інших, маємо такий результат. Більше всього переважає 4 курс в розумінні емоцій інших людей ніж першокурсники. Вони не здатні до кінця зрозуміти емоційну сферу людей навколо себе.

За останньою шкалою здатність використовувати емоції у діяльності та спілкування, можемо побачити, що найліпше всього на цьому розуміється четвертий курс. Їм легко долучати власні емоції у різних сферах діяльності та у спілкуванні між людьми. А першому курсі навпаки ця категорія дається важко і можуть виникати певні труднощі з цим.

Висновок до другого розділу

Було досліджено детально емоційний рівень у студентів першого та четвертого курсів. Виявлено, що у більшості опитаних присутній середній рівень розвитку емоційного інтелекту. Що може свідчити про те, що студенти мають середній рівень здатності розуміння власних емоцій,

керувати ними, спрямовувати та виражати їх в навколишній світ. Але і зустрічалися студенти зі високим рівнем та низьким рівнем розвитку емоційного інтелекту.

Таким чином можемо зробити висновок, що по методикам Н. Холла та В.В. Зарицької студенти 4 курсу більш спроможні усвідомлювати та керувати власними емоціями, розуміти їх причини виникнення і направляти їх в правильне русло. А студенти першого курсу, не можуть до кінця розуміти власні емоції, та свідомо контролювати їх.

ВИСНОВКИ

Під час дослідження сутності емоціонального інтелекту, було виявлено таку інформацію. Основною метою, якої було визначити рівень емоційного інтелекту у здобувачів вищої освіти під час воєнних подій. Емоційний інтелект – це певна сукупність ментальних здібностей, які приймають участь в розумінні та усвідомленні емоцій інших людей та насамперед власних емоцій. Емоції в житті людини мають істотний вплив на уміння розв’язувати конфліктні ситуації, долати стресові фактори, покращувати власну працездатність. Від здатності керувати своїм емоційним станом, залежить і особистісна мотивація, якісна професійна діяльність і швидка організація в цілому.

В результаті проведення емпіричної частини отримали такий висновок, що студенти четвертого курсу мають більш вищий рівень розвитку емоційного інтелекту ніж студенти першого курсу. Звідки можемо аналізувати, те що особи з більш - менш високим рівнем емоційного інтелекту краще можуть розумітися на власних емоціях та почуттях інших особистостей, також здатні ефективно управляти своєю емоційною поведінкою, і тому в соціумі їхня поведінкова діяльність краще адаптується, та може взаємодіяти з іншими людьми.

Було доведено за допомогою критерієм Фішера, що студенти старших курсів добре обізнані в емоційній сфері ніж першокурсники. Аналіз показав, що є значимі різниці між цими двох груп респондентів. Тому можна вважати, що здатність розпізнавати, розуміти і самоконтролювати свої емоції, краще виходить у людей, з достатнім розвитком емоційно сфери. Результати цієї роботи, мають практичне значення для студентів, зокрема для їхньої професійної підготовки.

Отже, висновок цієї дипломної роботи підтверджують гіпотезу про наявність значної різниці в рівнях емоційного інтелекту між першим та

четвертим курсом. Ці результати допомагає у здійсненні подальшого дослідження в галузі емоційного інтелекту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Августюк М. Основні аспектні характеристики моделей емоційного інтелекту. *Вісник Львівського університету. Серія психологічні науки. 2021. Випуск 8. С. 3–9*
2. Березюк Г. Емоційний інтелект як детермінанта внутрішньої свободи особистості. *Психологічні студії Львівського університету. 2008. № 2. С. 20–23.*
3. Бех І. Д. Самореалізація особистості як визначальний чинник її життєдіяльності. Багатовимірність особистості: теорія, психодіагностика, корекція. Полтава, 2017. С. 31–36. URL: <https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/54204282/>
4. Біда С. О. Базові емоції : поняття та види. *Проблеми сучасної психології* : Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. Вип. 16. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2012.с.
5. Варій М.Й. Загальна психологія : Навчальний посібник. К. : Центр учбової літератури, 2007. 968 с.
6. Волженцева И.В. Особливості психічних станів студентів у процесі навчальної діяльності. Зб. наук. праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України. Т. X., част.1. К.:«ГНОЗІС», 2008. С. 71-79
7. Волкова Н.П. Емоційний інтелект як інтегральна властивість, що забезпечує компетентність майбутнього вчителя в здійсненні професійно-педагогічної комунікації. *Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки*: зб. наук. пр. Запоріжжя, 2007. Вип. 41.
8. Дерев'янка С. Актуалізація емоційного інтелекту в емоціогенних умовах. *Соціальна психологія*. К.; 2008. №1 (27). С.96-104
9. Дерев'янка С. П. Характеристики емпатії студентів-психологів. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Психологічні науки. 2015. Вип. 126. С. 70-73*

10. Зарицька В.В. Необхідність розвитку емоційного інтелекту особистості в процесі її підготовки до професійної діяльності. *Вісник Одеського національного університету*. №16. 2010. С.13-24
11. Зарицька В.В. Теоретико-методологічні основи розвитку емоційного інтелекту у контексті професійної підготовки : Монографія. Запоріжжя, КПУ, 2010. 304 с.
12. Коврига Н.В. Стресозахисна та адаптивна функції емоційного інтелекту: авто-реф. ... дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : спец. 19.00.01. К., 2003.
13. Костюк А. Емоційний інтелект та шляхи його розвитку. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2014. Вип. 2, Т. 1. С. 85- 89
14. Кошонько Г. А. Розвиток емоційного інтелекту студентів психологів. *Психологічні науки*. №4. 2013. С.341-350
15. Коц В. П. Особливості комунікативної компетентності та стресостійкість. *Педагогіка здоров'я : зб. наук. пр. VIII Всеукр. наук.-практ. конф.*, Харків, 18-19 трав. 2018 р. Харків : ХНПУ, 2018. С. 188–190.
16. Кузнєцов М.А., Діомідова Н.Ю. Емоційний інтелект як чинник психоемоційних станів студентів в умовах іспиту. Харків : Діса плюс, 2017. 189 с.
17. Льошенко О. Емоційний інтелект та емоційна компетентність: проблеми співвідношення. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2010. № 2. С. 49-52
18. Лящ О. Хуртенко О. Розвиток емоційного інтелекту в контексті задачного підходу до інтелектуальної діяльності. *Науковий журнал «Психологічні травелогі»*. 2023. № 3. С. 113-122
19. Максименко, С. Д., Прокоф'єва, О. О., Царькова, О. В., Кочкурова, О. В. Практикум із групової психокорекції. Мелітополь: Люкс. 2015.
20. Меленчук Н. Емоційний інтелект як ресурс авантюристів. *Science and Education*. 2023. №1. С. 43-48
21. Мельник О. Емоційний інтелект і критичне мислення. *Наукові записки*.

2009. Вип. 12. С .332- 342
22. Моргун В. Ф., Тітов І. Г. Основи психологічної діагностики. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К. : Видавництво Дім «Слово», 2009. 464 с.
23. Морозов С.М. Психометричний контроль та конструювання психодіагностичних тестів: навч. посібник. К.: РВЦ «Київський ун-т», 1999. 95 с.
24. Носенко Е.Л. Емоційний інтелект: концептуалізація феномену, основні функції. К. : Вища школа, 2003. 126 с.
25. Параскевова К.Г. Емоційний інтелект як чинник регуляції емоційно-мотиваційної сфери особистості: автореф. ...к.психол. н.: 19.00.01. Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. 17 с.
26. Смольська Л. М. Стресостійкість та життєстійкість: креативна модель формування в сучасних умовах. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Психологія*, 2021. Вип. 4. С. 113–117.
27. Тихонович В. Емоційний інтелект як фактор підвищення ефективності міжособистісних комунікацій в організації. *Вісник Львівського університету. Серія психологічні науки*. 2023. Вип. 16. С. 39–45

ДОДАТКИ

Додаток А

КОДЕКС АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ ХЕРСОНЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Я, Микітів Аліна Дмитрівна, учасниця освітнього процесу Херсонського державного університету, **УСВІДОМЛЮЮ**, що академічна доброчесність – це фундаментальна етична цінність усієї академічної спільноти світу.

ЗАЯВЛЯЮ, що у своїй освітній і науковій діяльності **ЗОБОВ'ЯЗУЮСЯ**:

– дотримуватися:

- вимог законодавства України та внутрішніх нормативних документів університету, зокрема Статуту Університету;
- принципів та правил академічної доброчесності;
- нульової толерантності до академічного плагіату;
- моральних норм та правил етичної поведінки;
- толерантного ставлення до інших;
- дотримуватися високого рівня культури спілкування;

– надавати згоду на:

- безпосередню перевірку курсових, кваліфікаційних робіт тощо на ознаки наявності академічного плагіату за допомогою спеціалізованих програмних продуктів;
- оброблення, збереження й розміщення кваліфікаційних робіт у відкритому доступі в інституційному репозитарії;
- використання робіт для перевірки на ознаки наявності академічного плагіату в інших роботах виключно з метою виявлення можливих ознак академічного плагіату;

– самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного й підсумкового контролю результатів навчання;

– надавати достовірну інформацію щодо результатів власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використаних методик досліджень та джерел інформації;

– не використовувати результати досліджень інших авторів без використання покликань на їхню роботу;

– своєю діяльністю сприяти збереженню та примноженню традицій університету, формуванню його позитивного іміджу;

– не чинити правопорушень і не сприяти їхньому скоєнню іншими особами;

– підтримувати атмосферу довіри, взаємної відповідальності та співпраці в освітньому середовищі;

– поважати честь, гідність та особисту недоторканність особи, незважаючи на її стать, вік, матеріальний стан, соціальне становище, расову належність, релігійні й політичні переконання;

– не дискримінувати людей на підставі академічного статусу, а також за національною, расовою, статевою чи іншою належністю;

– відповідально ставитися до своїх обов'язків, вчасно та сумлінно виконувати необхідні навчальні та науково-дослідницькі завдання;

– запобігати виникненню у своїй діяльності конфлікту інтересів, зокрема не використовувати службових і родинних зв'язків з метою отримання нечесної переваги в навчальній, науковій і трудовій діяльності;

– не брати участі в будь-якій діяльності, пов'язаній із обманом, нечесністю, списуванням, фабрикацією;

– не підроблювати документи;

– не поширювати неправдиву та компрометуючу інформацію про інших здобувачів вищої освіти, викладачів і співробітників;

– не отримувати і не пропонувати винагород за несправедливе отримання будь-яких переваг або здійснення впливу на зміну отриманої академічної оцінки;

– не залякувати й не проявляти агресії та насильства проти інших, сексуальні домагання;

– не завдавати шкоди матеріальним цінностям, матеріально-технічній базі університету та особистій власності інших студентів та/або працівників;

– не використовувати без дозволу ректорату (деканату) символіки університету в заходах, не пов'язаних з діяльністю університету;

– не здійснювати і не заохочувати будь-яких спроб, спрямованих на те, щоб за допомогою нечесних і негідних методів досягати власних корисних цілей;

– не завдавати загрози власному здоров'ю або безпеці іншим студентам та/або працівникам.

УСВІДОМЛЮЮ, що відповідно до чинного законодавства у разі недотримання Кодексу академічної доброчесності буду нести академічну та/або інші види відповідальності й до мене можуть бути застосовані заходи дисциплінарного характеру за порушення принципів академічної доброчесності.

29.09.20
(дата)

Аліна Микітів
(ім'я, прізвище)